

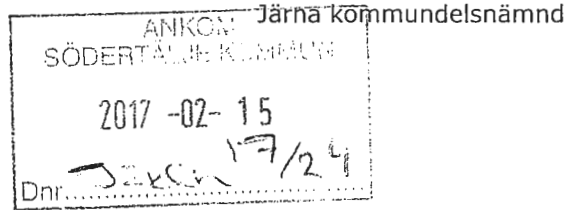

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-02-15

Samhällsbyggnadskontoret

Dnr

Yttrande över länsstyrelsens tillsynsärende rörande Nykvarnsdammen i Moraån – en kulturhistorisk analys

Sammanfattning av ärendet

Kommunen har på remiss från länsstyrelsen fått en kulturhistorisk dokumentation och analys av dammiljön vid Nykvarnsdammen i Moraån. Den har gjorts utifrån den förstudie med tre olika förslag på fiskvägar förbi Järnadammen som Litoralis naturvårdskonsult tagit fram på uppdrag av Södertälje kommun. Samhällsbyggnadskontoret har tagit fram ett förslag till yttrande från Järna kommunstyrelse som kan sammanfattas i sex punkter; Det är viktigt att

1. värna den kulturhistoriska miljön
2. klargöra vem/vilka som har ansvar och rådighet över dammen
3. höra trafikverket om påverkan på järnvägsbron och länsväg 57
4. arbeta vidare för en lösning där vattenlevande organismer tar sig förbi dämnet samtidigt som påverkan på kulturarvet/vattenspegeln minimeras
5. utveckla värden i omkringliggande område för att göra området mer tillgängligt för fler
6. utreda möjligheter till statliga bidrag, kostnader för alternativa lösningar samt övriga ekonomiska förutsättningar.

Beslutsunderlag

- Nykvarnsdammen i Moraån – Kulturhistorisk dokumentation och analys av dammiljön, länsstyrelsen i Stockholm 2016. Mejlas!
- Tjskr 2017-02-15 med förslag till yttrande.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Inga ekonomiska konsekvenser och behov av finansiering kan anges förrän det finns svar på frågorna som ställs i yttrandet och ett förslag på lösning tagits fram.

Samhällsbyggnadskontorets förslag till nämnden:

Nämnden beslutar anta förslaget till yttrande som sitt eget.

Johan Hagland

Samhällsbyggnadsdirektör

Magnus Bengtsson

Chef Projekt och exploatering

Beslutet skickas till: Länsstyrelsen i Stockholm, Sbk

Förslag till yttrande:

1. Värna den kulturhistoriska miljön

Det är viktigt att värna den kulturhistoriska miljön vid Nykvarnsdammen i Moraån. Dämnet ger en vattenspegel som är och har varit en naturlig del av området sedan 1600-talet. Här finns höga upplevelsevärden, miljöskapande värden och kontinuitetsvärden.

2. Viktigt att klargöra vem/vilka som har ansvar och rådighet över dammen

Ansvar för att ta tillvara och utveckla området och samtidigt göra insatser för att ån ovanför dammen ska vara tillgänglig för fisk och andra vattenlevande organismer är inte fullt klarlagt. Situationen är komplicerad eftersom kommunen äger själva dammkonstruktionen men fastigheten/marken där konstruktionen är anlagd ägs av en privatperson. Samhällsbyggnadskontoret bedömer att kommunen inte har full rådighet att genomföra förslagen eftersom konstruktionen har anlagts på denna privata fastighet. Förutom de områdena som kommunen äger uppströms dammen/ån finns dessutom en rad olika fastighetsägare. Fastighetsägare som påverkas olika beroende på val av alternativ.

Det är därför viktigt att klargöra vem/vilka som bär ansvaret för att nå målet att vattenlevande organismer i Moraån kan ta sig förbi Nykvarnsdammen. Och vem/vilka som riskerar att få ett föreläggande?

3. Trafikverket måste höras om påverkan på järnvägsbron och länsväg 57

På trafikverkets järnvägsbro som går över dammen uppströms passerar 200-250 tåg per dygn. Nedströms dammen går länsväg 57 över fallet/ån. Länsvägen har under lång tid utretts av trafikverket tillsammans med kommunen för att göra vägen trafiksäkrare och för att korta körtiderna. Det är idag ca 7 000 fordon som passerar bron per dygn.

Trafikverket äger marken för järnvägen och valet av lösning påverkar trafikverkets järnvägsfastighet med järnvägsbron. Alla förändringar i vattenregimen som kan beröra järnvägsbron måste ske med trafikverket. Länsstyrelsens experter efterlyser därför trafikverkets synpunkter och ställningstagande. I rapporten anges också att "Nedströms dammen kan det "inte uteslutas att dammen har byggts på en bergklack och att det därmed kan ha funnits en naturlig dämning redan innan en damm uppfördes. Förhållandet bör uppmärksammas vid kommande diskussioner om åtgärder vid Nykvarnsdammen."

4. Arbeta vidare för en lösning där vattenlevande organismer tar sig förbi dämnet samtidigt som påverkan på kulturarvet/vattenspegeln minimeras.

Samhällsbyggnadskontoret bedömer att det finns fler alternativa åtgärder uppströms järnvägsbron som är möjliga för att trappa ner vattennivån till en acceptabel nivå vid järnvägsbron, sänka nuvarande tröskelnivå och få en stigning som eliminerar vandringshindret för vattenlevande organismer.

5. Utred möjligheterna till statliga bidrag och övriga ekonomiska förutsättningar

Valet av anläggning/lösning för att nå målen påverkar investeringsbehovet. När investeringskostnader och kommunens ekonomiska ansvar är klarlagt kommer kommunen att ta upp eventuella finansieringsbehov i Mål- och budgetprocessen för 2018-2020.

6. Utveckla värden i omkringliggande område för att göra området mer tillgängligt för fler.

Även insatser för att göra området uppströms dammen mer tillgängligt för fler bör vidareutvecklas.